

Bijeenkomst bedrijfseconomische doorrekening Agrarisch Natuurbeheer

Extra ANLb op het melkveebedrijf;

- € effecten voor de boer
- Overwegingen die een rol spelen
- Hoe te komen tot een keuze??

3D AGRO ADVIES

Andries Jan de Boer

Wat gaan we bespreken vandaag?

Ecologie & bedrijf
Economie & strategie
Psychologie

Setting the scene – bedrijf & beheerplan
Financiële beschouwing & overwegingen & conclusies
Besluitvorming en verandering

Uitgangspunten begroting

- Voorbeeldbedrijf 86 ha

	kg / ha	# koeien	Melk/koe	Totaal melk
Bedrijf 1	14.000	140	8.600	1.204.000
Bedrijf 2	20.000	172	10.000	1.720.000

- Beheerplan conform toelichting Anne

	kg ds	kVEM	€
• Uitgestelde maaidatum 8-6	9.000	7.500	750
• Kruidenrijk grasland 15-6	7.000	5.366	1.650
• Beweidingspakketten	7.000	6.635	650
• Normaal weiden	8.000	7.775	
• Normaal maaaien	12.000	11.300	
• Plasdras			2.900
• Hoogwater			140
• Ruige mesttoeslag			135
• Mozaïektoeslag			situatie afhankelijk

Doorrekening- 5 scenario's

- 0% (basis)
- 10% zwaar natuurbeheer (8,6 ha)
- 25% zwaar natuurbeheer (21,5 ha)
- 40% zwaar natuurbeheer (34,4 ha)
- 50% zwaar natuurbeheer Aanvalsplan Grutto (43 ha)

Pakket	Bedrijfsoppervlakte: 86 ha		Aandeel pakket (%)	Aandeel pakket (%) APG
1b	Uitgestelde maaidatum	1 april- 8 juni (15 juni)	47	27
5a	Kruidenrijk grasland	1 april-15juni (22 juni)	30	50
6c	Extensief beweide grasland	1 mei -15 juni 3 GVE/ha	10	10
1l	Voorweiden	1 mei- 15 juni	10	10
3o	(Greppel)Plasdras	15 februari- 15 juni	3	3
Cumulatiepakketten				
8d	Hoog waterpeil	15 maart-15 juni	30	90
7a	Ruige mest Mozaïektoeslag		30	50

Mozaïektoeslag

- Instapeis: 15% zwaar beheer op totale bedrijfsareaal
- + minimale oppervlakte beheer van minimaal 3 pakketgroepen
- In eerste instantie alleen binnen Aanvalsplan Grutto Gebieden

Onder zwaar beheer vallen de volgende pakketgroepen:	Instapeis	
Grasland met rustperiode	>1	ha
Hoog waterpoil	>1	ha
Plasdras	>0,5	ha
Beweiden	>1	ha
Kruidenrijk	>1	ha
Weiden in dienst van de weidevogels (z)	>1	ha
Braak (z)	>0,5	ha

Mozaïektoeslag

Kwantiteitstoeslag zwaar beheer*	Scenariobedragen	3 pakketgroepen	4 pakketgroepen	5 pakketgroepen
15-19%	75,00	175,00 €	200,00 €	225,00
20-24%	125,00	€	225,00 €	250,00 €
25-29%	175,00	€	275,00 €	300,00 €
30-34%	225,00	€	325,00 €	350,00 €
35-39%	275,00	€	375,00 €	400,00 €
40-44%	325,00	€	425,00 €	450,00 €
45-49%	375,00	€	475,00 €	500,00 €
50-54%	425,00	€	525,00 €	575,00 €
55-59%	475,00	€	575,00 €	625,00 €
60-64%	525,00	€	625,00 €	675,00 €
65-69%	575,00	€	675,00 €	725,00 €
70-74%	625,00	€	725,00 €	775,00 €
75-79%	675,00	€	775,00 €	825,00 €
80-84%	725,00	€	825,00 €	875,00 €
85-89%	775,00	€	875,00 €	925,00 €
90-94%	825,00	€	925,00 €	975,00 €
95-99%	875,00	€	975,00 €	1025,00 €
100%	925,00	€	1025,00 €	1075,00 €

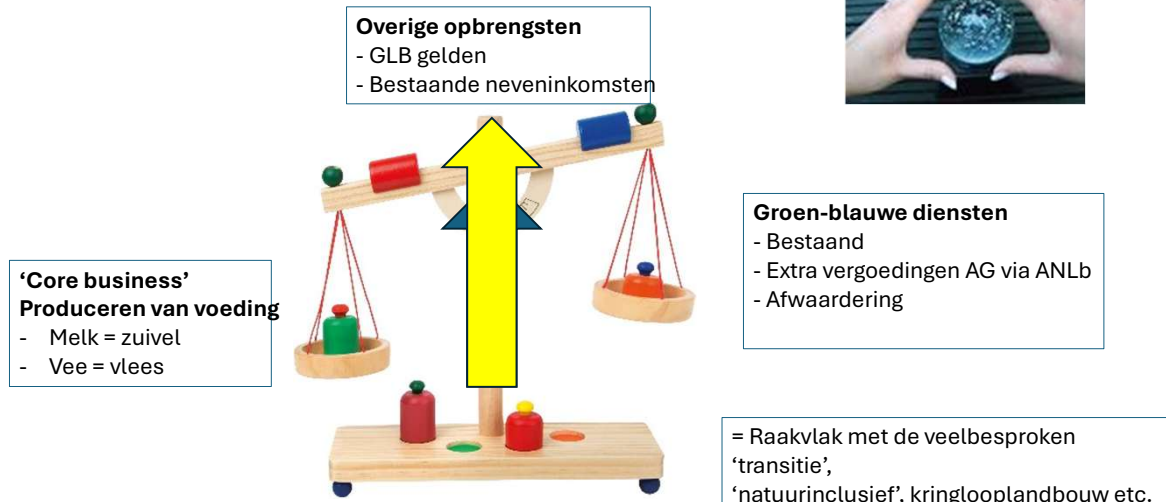
* Percentage wordt berekend over totaal areaal GDI (excl. TBO gronden en excl. gereduceerde pacht)

Kwaliteitstoeslag		
Toeslag bij 3 pakketgroepen	€ 100,00	minder: grote stappen waardering
Toeslag bij 4 pakketgroepen	€ 125,00	
Toeslag bij 5 pakketgroepen	€ 150,00	

- Kwaliteitstoeslag → variatie in beheerpakketten (pakketgroepen)
- Kwantiteitstoeslag → bij hogere percentage zwaar beheer op bedrijfsniveau
- In ontwikkeling! Bedragen zijn nog niet definitief vastgesteld

Verschuiving of plus in verdienmodel?

- Waar komt je geld vandaan? Bron
- Hoe komt het tot een inkomen (met kosten)

Inkomensopbouw melkveebedrijf

Opbrengsten/ inkomsten

- Melkgeld
- Omzet en aanwas
- Overige vee en landgerelateerd
- Nevenactiviteiten

zijn

Kosten / uitgaven

- Variabele kosten
- Vaste kosten (uitgaven)
- Rente
- Privé-onttrekkingen
- Belasting
- Aflossing
- VVI
- **Marge**

ANLb kan op veel posten van invloed

Benadering op bedrijfsniveau

- Ieder bedrijf is uniek, en iedere boer is nog unieker...
- Het begint met interesse en 'open staan voor'; verkennende houding
- Keuzes zijn onderdeel van uw strategie
 - Waar doet u het voor?
 - Hoe neemt u uw omgeving mee bij keuzes?
 - Hoe richt u dan uw bedrijf in?
 - Wat wordt uw bedrijfsvoering nu en in de toekomst?

Financiële effecten

- Melkproductie?
 - Afhankelijk van hoeveelheid en bestemming gewas; naar melkkoeien?
 - Melkproductie per koe op basis van WUR formule via VEM / kg ds
- Vergoeding uit ANLb & Mozaiektoeslag
- Voerkosten
 - Lagere land opbrengsten (kg ds, kVEM, re -> DVE en OEB); compensatie waar nodig
- Bemesting
 - **Minder kunstmest**
 - Ruige mest + deels drijfmest; optie: mest scheiden
- Mestafzet
 - Plaatsingsruimte & wettelijk bemestingsplan; NB kruidenrijk grasland vaste mest
- Bewerkingskosten:
 - Wikkelbalen maken? -> **meerkosten** € 130 per ha
 - Snede minder?
 - optie: mest scheiden
- Arbeid
 - Erg situatie-specifiek; m.n. plas-dras management
- Rente?
 - Als bank daar iets in faciliteert
- Belastingdruk
 - Wel meenemen want relevanter geworden

Op bedrijfsniveau in verband met elkaar benaderen

Vergoeding op ha niveau – vervangend voer

Voorbeeld

Wat kost voer?

	ds	Prijs	Kg ds	re/kg ds	prijs	Kg ds	re/kg ds	prijs
Snijmais	38%	€ 65	1,00	65	€ 17,0	1,00	65	€ 17,0
Raap / Soja	88%	€ 30	0,25	400	€ 34,0	0,50	400	€ 34,0
			1,25	132	€ 20,4	1,50	177	€ 22,7

Kuilgras? € 80 / 40% ds = € 0,20

Kruidenrijk grasland 15-6 € 1.650 / 0,22 = 7.500 kg ds compensatie

Uitgestelde maaidatum 8-6 € 750 / 0,22 = 3.409 kg ds compensatie

+ stapelpakket en toeslagen **Is dat voldoende voor u?**

Voeding speelt centrale rol

- Massa = kg ds; NB opname = smaak

- Eiwit; hoe naar kijken?

- Re, DVE, OEB

- Energie

- NDF
- Zetmeel

- Op dit gebied kansen bij ANLB!

- Vergoeding geeft budget om voer te kopen, dus **stuur** mogelijkheden
- **Zetmeel** verhogen
- **Versnellen**: krachtvoerachtigen
- **Vertragen**: beheershooi inzetbaar
- Méér beheersgras naar jongvee -> minder overmaat eiwitvoeding (lasagne natuur/herfstkuil?)
- **Eiwitfinetuning**; past perfect bij de stikstopopgave!

Re gehalte rantsoenen Voorbeeldbedrijf					
Veestapel	Aantal	Kg ds rantsoen	Totaal ds/dag	% van totaal	Passend re/kg ds
Koeien aan de melk	126	21	2.646	80%	160
Droge koeien Far Off	9	12	112	3%	130
Droge koeien Close Up	5	12	56	2%	140
Pinken	34	9	306	9%	140
Kalveren na melk	28	6	170	5%	170
Kalveren melkperiode	6	2	11	0%	180
Bedrijfsniveau			3.301	100%	157

Resultaten doorrekenen

		Bedrijf 1				
Extensiever bedrijf	Pakketcombi	0%	10%	25%	40%	50%
	Ha's in beheer	0,0	8,6	21,5	34,4	43,0
	Voerproductie totaal (kVEM)	870.893	836.443	784.767	733.091	666.002
	Dekkingsgraad ruwvoer (op ds basis)	108%	105%	100%	95%	87%
Structuur en voervoorziening	Kg ds behoefte ruwvoer melkgevend vee	662.138	662.138	662.138	662.138	662.138
	Kg ds productie 'hoogwaardig' ruwvoer	917.333	834.085	709.213	584.341	501.093
	Balans (+ = voldoende)	255.195	171.947	47.075	-77.797	-161.045
	Kg ds beheer plaatsbaar jv en droge koeien	186.004	186.004	186.004	186.004	186.004
	Kg ds beheer productie	0	54.438	136.095	217.752	238.435
	Balans beheersgras (+ = overschot, - = tekort)	-186.004	-131.566	-49.909	31.748	52.431
Melk	Effect op melkproductie bedrijf (kg)				-36.747	-99.218
	Kg melk per koe	8.600	8.600	8.600	8.300	7.900
	Effect op melkgeld				€ -18.374	€ -49.611
ANLB	ANLb vergoeding	0	9.993	34.067	61.215	105.404
	w.v. mozaiektoeslag	0	0	9.084	21.242	38.997
Voerkosten	Voerkosten totaal	162.540	170.207	181.746	187.970	195.848
	Verschil t.o.v. 0%		7.667	19.206	25.430	33.308
Andere kosten	Loonwerkkosten	€ 42.140	€ 43.862	€ 46.444	€ 49.027	€ 50.749
	Meststoffen	€ 16.082	€ 15.301	€ 14.129	€ 12.956	€ 10.756
	Arbeid ? Discussie					
Resultaat 'nieuw'	Marge resultaat bij nieuwe tarieven	€ 15.000	€ 16.000	€ 23.000	€ 24.000	€ 30.000
	Marge/ zonder extra voer bij dekking > 100%	€ 15.000	€ 20.600			
	Verschil met basisplan zonder ANLb	€ -	€ 5.600	€ 8.000	€ 9.000	€ 15.000
Resultaat 'oud'	OUD: Ter info: marge onder oude tarieven	€ 15.000	€ 17.000	€ 21.000	€ 17.000	€ 17.000
	OUD: Verschil met basisplan zonder ANLb	€ -	€ 2.000	€ 6.000	€ 2.000	€ 2.000

Buiten AG gebied

	Bedrijf 1				
Pakketcombi	0%	10%	25%	40%	50%
Marge resultaat bij nieuwe tarieven	€ 15.000	€ 16.000	€ 23.000	€ 24.000	€ 30.000
Marge/ zonder extra voer bij dekking > 100%	€ 15.000	€ 20.600			
Verschil met basisplan zonder ANLb	€ -	€ 5.600	€ 8.000	€ 9.000	€ 15.000
ZONDER MOZAIEKTOESLAG	€ 15.000	€ 16.000	€ 18.000	€ 11.000	€ 7.000
Verschil met basisplan	€ -	€ 1.000	€ 3.000	-€ 4.000	-€ 8.000

	Bedrijf 2				
	0%	10%	25%	40%	50%
Intensiever bedrijf	Pakketcombi				
	Ha's in beheer	0,0	8,6	21,5	34,0
	Voerproductie totaal (kVEM)	870.893	836.443	784.767	733.091
	Dekkingsgraad ruwvoer (op ds basis)	94%	91%	87%	91%
	Kg ds behoefte ruwvoer melkgevend vee	743.556	743.556	743.556	743.556
	Kg ds productie 'hoogwaardig' ruwvoer	917.333	834.085	709.213	584.341
	Balans (+ = voldoende)	173.777	90.529	-34.343	-159.215
	Kg ds beheer plaatsbaar jv en droge koeien	228.519	228.519	228.519	138.116
	Kg ds beheer productie	0	54.438	136.095	217.752
	Balans beheersgras (+ = overschot, - = tekort)	-228.519	-174.081	-92.424	79.636
Melk	Effect op melkproductie bedrijf (kg)			-44.739	-153.966
	Kg melk per koe	10.000	10.000	10.000	9.700
	Effect op melkgeld			€ -22.370	€ -76.986
ANLB	ANLb vergoeding	0	9.993	34.067	61.215
	w.v. mozaiektoeslag	0	0	9.084	21.242
Voerkosten	Voerkosten totaal	249.400	257.089	268.670	273.679
	Verschil t.o.v. 0%		7.689	19.270	24.279
Andere kosten	Loonwerkkosten	€ 42.140	€ 43.862	€ 46.444	€ 49.027
	Meststoffen	€ 16.082	€ 15.301	€ 14.129	€ 12.956
	Arbeid ? Discussie				
Resultaat 'nieuw'	Marge resultaat bij nieuwe tarieven	€ 18.000	€ 19.000	€ 26.000	€ 26.000
	Verschil met basisplan zonder ANLb	€ -	€ 1.000	€ 8.000	€ 8.000
Resultaat 'oud'	OUDE Ter info: marge onder oude tarieven	€ 18.000	€ 20.000	€ 24.000	€ 19.000
	OUDE Verschil met basisplan zonder ANLb	€ -	€ 2.000	€ 6.000	€ 1.000

Buiten AG gebied

	Bedrijf 2				
Pakketcombi	0%	10%	25%	40%	50%
Marge resultaat bij nieuwe tarieven	€ 18.000	€ 19.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 22.000
Vershil met basisplan zonder ANLb	€ -	€ 1.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 4.000
ZONDER MOZAIKTOESLAG	€ 18.000	€ 19.000	€ 21.000	€ 13.000	-€ 1.000
Vershil met basisplan	€ -	€ 1.000	€ 3.000	-€ 5.000	-€ 19.000

Discussie: financiële verbeteringen?

Fosfaat meerekenen?

- Scenario 40% en 50% effect op melkproductie -> verlaging melkgeld
- Niet meegerekend is: verkoop fosfaatrechten.
- Indien wel bij scenario **extensief / 50%**
- 100.000 kg melk = ± 600 kg P2O5 x € 125 (huidig) x 70% x 50% belasting = € 26.000, stel 3 jaar verdelen

Situatie-specifiek

Marge = € 39.000 (+ € 9.000) -> € 24.000 boven basis

Extra krachtvoer en productie op peil houden? Voorbeeld 40% intensief:

- Krachtvoergift verhogen van 33 naar 34,5 kg per 100 kg melk en behoud 10.000 kg per koe
- Hogere voerkosten

Marge = € 31.000 (+ € 5.000) -> € 13.000 boven basis

Geen beheersgras naar melkvee; Verkoop (10 cent) en aankoop mais / soja (23 cent)? Ook 40% int:

- 80.000 kg ds voor melkkoeien vervangen door mengsel; behoud 10.000 kg
- Extra voerkosten € 10.400, maar behoud melkgeld

Marge = € 28.000 (+ € 2.000) -> € 10.000 boven basis

Discussie en overwegingen

- Minder producerende percelen beschikbaar? Afstand? Gaat om productie mét en zónder pakket.
- Indien beheersgras overschot: verkopen en ander voer voor terugkopen?
- Hoe omgaan met voederwinning?
- **Andere strategieën!** Beheersgras corrigeren met meer krachtvoer; ook melkproductie op peil te houden?
- CO2 footprint?
 - Extra NDF = meer Methaan; compenseren met bijvoorbeeld Snijmais en Bierbostel
 - Meer krachtvoer?
 - Minder kunstmest
 - Lager N-bodemoverschot
 - Productie per koe bepaalt hierin veel
- Finetunen van de hoeveelheid re (N) via voeding is gemakkelijker (**NH3 emissie sturen**)
- Maatschappelijke oriëntatie; landschap en **biodiversiteit** -> toenemende waardering
- Waarde van grond?

Dit werkt twee kanten op

Grasland met agrarisch natuurbeheer is minder waard

NIJMEGEN MELKVEE ILONA LESSCHER 22 JUL 2025 OM 06:00UUR

✉ f x in

Grasland met Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) wordt gemiddeld voor een lagere prijs verkocht dan regulier grasland. In 2020-2024 lag de prijs van regulier grasland op 69.900 euro per

Conclusies & stappenplan

- Een 'passende toename' in zwaar beheer kan een plus geven op het bedrijfsresultaat!
- Als het melkproductie gaat kosten daalt het rendement, maar....
- Extra ANLb en 'veel melken' kunnen hand in hand gaan
- Mozaïektoeslag helpt sterk, maar beoordeel dit vooraf goed!
- Het nieuwe plaatje moet bij de boer passen

Hoeveel zwaar beheer past bij u? Stappenplan.

1. Bepaal hoeveel beheersgras u kunt plaatsen (**voerbalans** jongvee & droge koeien)
2. Voer**opslag** geschikt (te maken)?
3. Reken dit om naar **aantal ha's** beheer
4. Welke **percelen** komen (in principe) in aanmerking?
5. Maak plan met mozaïek-coördinator en zet in op best passend uitbetalende pakketten
6. Zet opbrengsten naast de verwachte kosten
7. Neem een besluit

Wanneer komt er een grens?

Wat gaat u doen op uw bedrijf?

- Wat denkt u van het gepresenteerde. Maakt het indruk?
- Verandering is lastig -> psychologie van een veranderingsproces
- Volgend schema voorspelt wat u gaat doen ☺

Veel veranderingen mislukken....ook bij jou?

Tell	Training Ontwikkeling & Beoordeling				Hardware	Verankering						
Strategie	+	Consensus	+	Vaardigheden	+	Prikkels	+	Middelen	+	Plan van aanpak	=	Verandering
		Consensus	+	Vaardigheden	+	Prikkels	+	Middelen	+	Plan van aanpak	=	Verwarring i.p.v. duidelijkheid
Strategie	+			Vaardigheden	+	Prikkels	+	Middelen	+	Plan van aanpak	=	Tegenwerking i.p.v. commitment
Strategie	+	Consensus	+			Prikkels	+	Middelen	+	Plan van aanpak	=	Ongerustheid i.p.v. vertrouwen
Strategie	+	Consensus	+	Vaardigheden	+			Middelen	+	Plan van aanpak	=	Weerstand i.p.v. acceptatie
Strategie	+	Consensus	+	Vaardigheden	+	Prikkels	+			Plan van aanpak	=	Frustratie i.p.v. enthousiasme
Strategie	+	Consensus	+	Vaardigheden	+	Prikkels	+	Middelen	+		=	Tredmolen i.p.v. koersvastheid

1. Strategie, leiderschap en visie: Wat is mijn verhaal rond de verandering. Is het een helder, begrijpelijk en logisch verhaal? Beschrijft het hoe ik het doel haal?
2. Consensus: zijn alle betrokkenen het er mee eens?
3. Vaardigheden: Kan je het?
4. Prikkels: Wat maakt het dat je er voor in beweging komt? Wat levert het je op?
5. Middelen: wat heb je allemaal nodig en is dat er?
6. Plan van aanpak: wat is je eerste stap, wat de tweede, hoe eindigt het? Wanneer uitvoering? Door wie?

**Wie de schoenpast trekke hem aan
Wie hem past kan een marathon lopen**

- Vragen?

- Ik wens u goede gesprekken & samenwerking met uw boeren!

